

Motion

1981/82: 1309

Mårten Werner

Livsförlängande åtgärder m. m.

I utredningen om livets slutskede diskuteras den ofta motionsledes framförda tanken, att en medborgares tidigare dokumenterade vilja att vid grava irreversibla sjukdomstillstånd avstå från livsuppehållande insatser, skall respekteras. Utredningen anser att ett sådant "dödstestamente" skall väga tungt men anser det inte kunna vara juridiskt bindande. Dock tillägger man: "Även om man numera ser på läkarens plikt att rädda liv på ett mera nyanserat sätt än tidigare, kvarstår dock faktum att det är oklart hur utslaget skulle bli om typfall skulle rättsligt prövas."

Tveklöst vore det en styrka för patienten och läkaren om man kunde åberopa ett auktoritativt myndighetsuttalande om att sådan dokumenterad och styrkt viljeyttring skall respekteras om inte särskilda skäl talar däremot. I vart fall finns alla skäl att hörsamma Europarådets rekommendation att närmare utreda giltigheten av sjukas skriftliga deklaration mot livsförlängande åtgärder.

Därmed finge man också tillfälle att närmare undersöka den angränsande frågan, rätten till dödshjälp i svåra sjukdomslägen.

Den höga självmordsfrekvensen, enligt försäkringsbolaget Skandia över 5 000 fall 1980, finns det naturligt alla skäl att på allt sätt söka häva. De flesta av dessa suicider kan också med målmedvetna åtgärder förhindras enär orsakerna inte sällan är att söka i andra människors hänsynslöshet eller likgiltighet. Men det förefaller inhumant att en patient – som regel i livets slutskede – skall behöva underkasta sig ett ohyggligt lidande före hädanfärden i fall där smärtstillande medel inte kan hjälpa.

Syftet med de s. k. dödstestamentena är att dessa skall kunna tala för patienten, när denne förlorat förmågan att kommunicera med omgivning-en.

Men i det anförda fallet avses den som vid fullt medvetande och förstånd begär att få lämna livet därför att lidandet blivit övermäktigt.

Härmed avses ingen genväg i sjukvården. Allt skall naturligtvis göras för att patienternas hälsa skall återvända, men även sjukvården har sin gräns. Att förskjuta döendet genom att förlänga lidandet är varken hedersamt eller humant.

Det enda en människa vid slutet riktigt säkert äger är den egna kroppen. När denna enbart blivit en outhärdlig börda torde det tillhöra de mänskliga rättigheterna att bli befriad från densamma. Patienten och självfallet ingen annan skall ha bestämmanderätten vid ett sådant tillfälle. Men i dagens situation är det samhället, sjukvårdsmyndigheten, som i dylikt fall tvingar

patienten mot hans vilja att bära bördan av skoningslöst lidande och meningslöst liv.

Med hänvisning till ovanstående hemställs

att riksdagen hos regeringen anhåller om utredning i enlighet med Europarådets rekommendation vad gäller sjukas skriftliga deklARATION mot livsförlängande åtgärder och i samband därmed av frågan om dödshjälp i grava irreversibla sjukdomslägen.

Stockholm den 26 januari 1982

MÅRTEN WERNER (m)